

L. A. BILL No. C OF 2025.

A BILL

**FURTHER TO AMEND THE MAHARASHTRA LAND REVENUE CODE,
1966.**

सन २०२५ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक १००.

महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता, १९६६ यात आणखी सुधारणा करण्यासाठी विधेयक.

(विधानसभेने दिनांक ११ डिसेंबर, २०२५ रोजी संमत केल्याप्रमाणे.)

(विधानपरिषदेने दिनांक १२ डिसेंबर, २०२५ रोजी संमत केल्याप्रमाणे.)

१९६६ चा **ज्याअर्थी**, यात यापुढे दिलेल्या प्रयोजनांसाठी महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता, १९६६ यात आणखी
महा. ४१. सुधारणा करणे इष्ट आहे; **त्याअर्थी**, भारतीय गणराज्याच्या शहात्तराव्या वर्षी, याद्वारे, पुढील अधिनियम
करण्यात येत आहे:-

१. या अधिनियमास, महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता (सुधारणा व विधिग्राह्यीकरण) अधिनियम, संक्षिप्त
२०२५, असे म्हणावे. नाव.

सन १९६६ चा
महाराष्ट्र अधिनियम
क्रमांक ४१ यामध्ये
कलम २५९अ
समाविष्ट करणे.

अपिलाची
सुनावणी करण्याचा
अधिकार.

२. महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता, १९६६ (यात यापुढे ज्याचा निर्देश, “उक्त संहिता” असा केला आहे) याच्या प्रकरण १३, मध्ये कलम २५९ नंतर, पुढील कलम समाविष्ट करण्यात येईल आणि ते, उक्त संहितेच्या प्रारंभापासून नेहमीकरिता समाविष्ट करण्यात आले असल्याचे मानण्यात येईल :—

१९६६
चा महा.
४१.

“२५९अ. या प्रकरणान्वये राज्य शासनासमोर दाखल केलेले अपील, पुनरीक्षण किंवा पुनर्विलोकन याची सुनावणी, महसूल विभागाच्या प्रभारी मंत्र्याकडून अथवा प्रभारी मंत्र्याने तसे यथोचितरीत्या प्राधिकृत केलेले असेल तर, महसूल विभागाच्या प्रभारी राज्यमंत्र्याकडून किंवा, अपर मुख्य सचिव किंवा प्रधान सचिव किंवा, यथास्थिति, सचिव तथा विशेष कार्यकारी अधिकारी (अपील व पुनरीक्षण), महसूल विभाग, याच्याकडून करण्यात येईल व त्यावर निर्णय देण्यात येईल.”.

- १९६६ ३. महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता, १९६६ मध्ये किंवा त्यान्वये केलेल्या कोणत्याही नियमांमध्ये विधिग्राह्यीकरण व
चा महा. अथवा उक्त संहितेच्या तरतुदींन्वये कार्य करणाऱ्या किंवा कार्य करण्याचे अभिप्रेत असणाऱ्या कोणत्याही
४१. न्यायालयाच्या, न्यायाधिकरणाच्या किंवा अन्य कोणत्याही प्राधिकरणाच्या कोणत्याही न्यायनिर्णयात,
हुकूमनाम्यात किंवा आदेशात काहीही अंतर्भूत असले तरी, महसूल विभागाच्या प्रभारी मंत्र्याने किंवा प्रभारी
राज्यमंत्र्याने, किंवा अपर मुख्य सचिवाने किंवा प्रधान सचिवाने किंवा सचिव तथा विशेष कार्यकारी अधिकारी
(अपील व पुनरीक्षण), महसूल विभाग याने, महाराष्ट्र जमीन महसूल (सुधारणा व विधिग्राह्यीकरण)
२०२५ अधिनियम, २०२५ (यात यापुढे या कलमामध्ये ज्याचा निर्देश, “सुधारणा व विधिग्राह्यीकरण अधिनियम”
चा महा. असा केला आहे) याच्या प्रारंभाच्या दिनांकापूर्वी उक्त संहितेन्वये अपिलांमध्ये, पुनरीक्षणांमध्ये किंवा
..... पुनर्विलोकनांमध्ये केलेली कोणतीही कारवाई किंवा केलेली गोष्ट, घेतलेले निर्णय किंवा पारित केलेले
आदेश; आणि महसूल अधिकाऱ्यांनी किंवा अन्य कोणत्याही अधिकाऱ्याने किंवा प्राधिकाऱ्याने केलेली
कोणतीही कारवाई, केलेली गोष्ट, घेतलेले निर्णय किंवा पारित केलेले आदेश हे, जणू काही उक्त संहितेच्या
तरतुदी, सुधारणा व विधिग्राह्यीकरण अधिनियमाद्वारे सुधारणा केल्याप्रमाणे सर्व महत्त्वाच्या वेळी सतत
अंमलात होत्या असे समजून, कायदानुसार, यथोचितरीत्या व वैधरीत्या केलेली कारवाई, केलेली गोष्ट,
घेतलेले निर्णय किंवा पारित केलेले आदेश असल्याचे मानण्यात येतील आणि नेहमीकरिता करण्यात आलेली
कारवाई, करण्यात आलेली गोष्ट, घेण्यात आलेले निर्णय किंवा पारित करण्यात आलेले निर्णय असल्याचे
मानण्यात येतील, आणि त्यानुसार, अशा प्रारंभाच्या पूर्वी उक्त संहितेच्या तरतुदी, महसूल विभागाच्या प्रभारी
राज्यमंत्र्याला किंवा अपर मुख्य सचिवाला किंवा प्रधान सचिवाला किंवा सचिव तथा विशेष कार्यकारी
अधिकारी (अपील व पुनरीक्षण), महसूल विभाग यास, राज्य शासनासमोर दाखल केलेल्या अपिलांची,
पुनरीक्षणाची किंवा पुनर्विलोकनाची सुनावणी घेण्याचा व त्यावर निर्णय घेण्याचा अधिकार नव्हता, या
कारणावरून, कोणत्याही न्यायालयात किंवा कोणत्याही न्यायाधिकरणासमोर किंवा इतर प्राधिकरणासमोर
कोणताही दावा, खटला किंवा इतर कायदेशीर कार्यवाही दाखल करण्यात येणार नाही.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

[सन २०२५ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक १००.]

[महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता, १९६६ यात
आणखी सुधारणा करण्यासाठी विधेयक.]

[श्री. चंद्रशेखर बावनकुळे,
महसूल मंत्री.]

[विधानसभेने दिनांक ११ डिसेंबर, २०२५
रोजी संमत केल्याप्रमाणे.]

[विधानपरिषदेने दिनांक १२ डिसेंबर, २०२५
रोजी संमत केल्याप्रमाणे.]

डॉ. विलास आठवले,
सचिव-३,
महाराष्ट्र विधानपरिषद.

शासकीय मुद्रणालय, नागपूर.